

Handlingsrom: Et dels vellykket forsøk på å tenke rundt krig i dag.

Et politisk motspråk

Krig og fred: Begre-
pene er tilstivnet, da
de, på tross av norsk
deltakelse i Irak,
Afghanistan (og nå
også Syria), stadig synes å
referere til andre verdenskrig
og freden som fulgte. Det er
redaktørene for den nye
antologien til Møllebyen
litteraturfestival i Moss som
minner oss om dette. For to
uker siden ble festivalen
avholdt. Den ble supplert
med en omfattende antologi,
hvor først og fremst festival-
deltakerne har bidratt. Disse
har i følge forordet skrevet
«uten lengdekrav eller
formelle begrensninger, og
deretter [blitt] hviska to ord i
øret – krig og fred.»

Midt i antologien står et åtti
sider langt essay av Steinar
Løding, som trekker histo-
riske linjer fra USAs (siste)
invasjon av Irak, til Babylo-
nia – altså det samme
geografiske området – 4000
år tidligere. Han gjenfinner
George W. Bushs destruktive
logikk i maktkampene og
hevntoktene, og påviser med
møysommelige henvisninger
til historiske kilder, hvordan
de samme forestillingene
fortsatt virker: Som repre-
sentant for det Absolutt

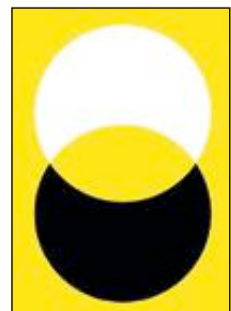
” Det er noe
stivt over
motspråket.

Gode (*with God on our side*)
kan man påberope seg
særrettigheter i kampen mot
ondskap.

Lødings repetitive stil blir
dessverre for denne leseren
mer som en idrettsøkt enn en
tankemessig stimulerende
øvelse; de tilbakevendende
omkvedene blir monotone.
Når essayet avslutningsvis
følger en knust kvinne som
planlegger en selvmordsak-

ESSAYS, POESI, M.M.

Agnar Lirhus og
Henning Karlbom (red.)
Møllebyen litteraturfestival:
Krig og fred
House of Foundation 2011, 432 sider

FRA MOSS: House of Foundation på Moss. Her Mari K. Hustoft, Martin Sørhaug og Jonny Halberg.

FOTO: TOM HENNING BRATLIE

sjon, skrives det «Se henne
for deg du leser!». Det er ikke
et styrketegn at forfatteren
tyr til et slikt grep for å skape
engasjement – noe som er
synd, for den encyklopediske
tilnærmingen til temaet er
ambisiøs, og ville ha tjent på
strammere redigering.

Anne Bøes essay, som diskute-
rer poesiens politiske mulig-
heter og det eventuelle tapet
av flertydighet som følger av
behandling av politiske
emner, er fundert i en stor
tillit til metaforen og dens
tvetydige kraft. Essayet blir
selv et metaforrikt forsvar for
metaforen, slik at poesien
blant annet blir i stand til «å
stikke hull på», lage «åpnin-
ger» og «sår» – eller «virke
som en fakkel».

Teksten preges av vage
kanskje-formuleringer, hvor
poeten tilskrives voldsomme
evner: «Har en noe på hjertet
en virkelig brenner for, vil det
gjærne komme til uttrykk i
skriften, som en kraft, og
forhåpentligvis en innsikt. [...]»
Når poeten gjennom sitt
personlige engasjement med
våkent blikk kan påpeke det
som virkelig pågår, vise (til)
virkeligheten på en solidarisk
måte.»

Danske Amalie Smiths tekst
om motspråk opplever jeg
derfor som mer konstruktiv.
Hun snakker om at det er noe
stivt over det politiske
motspråket (i den krigspoli-
tiske mediekonteksten), slik
at alternativet til krig fram-
står handlingslammet,

ansvarsløst. Og når hun spør
hvordan språket kan
H A N D L E, tenker hun ikke
på «talehandlinger og andre
tautologier.» Det er gledelig
med en forfatter som ikke slår
seg til ro med innsikten om at

å tale er å handle, men heller
prøver å utforske *hvordan* vi
handler, for å tre ut av
privatsfæren og oppføre oss
som om vi levde i et demo-
krati.

Denne anmeldelsen har

omtrent like mange ord som
Møllebyens antologi har sider,
og det skulle derfor være
overflødig å si at jeg ikke har
gjort en uttømmende lesning.

Arne Borge

bokmagasinet@klassekampen.no

”HVA ER DET MED FORTIDEN?”

Teori i praksis - om bilder, perspektiver og
virkelighetsforståelse i kunst og historieskrivning

Innledninger ved:

Ludmilla Jordanova, historiker, London

Anne Katrine Dolven, kunstner, London/Lofoten

Samtale ledet av Erling Sandmo

Litteraturhuset, mandag 30. mai 19.00.

Gratis adgang

Arrangør: HF-fakultetet, Universitetet i Oslo

Litteraturhuset, Wergelandsveien 29, 0167 Oslo

UNIVERSITETET
I OSLO